

Jämställda texter och bilder

Texter

Sammanhanget:

- Var är texten publicerad? Under vilken avdelning, rubrik eller liknande?
- Hur samspelar rubrik, ingress, brödtext, bild och bildtext?
- Spelar skribentens ålder, kön, etnicitet eller samhällsklass roll i texten?
- Vad handlar texten om? Vad fokuseras, vad står i bakgrunden, vad saknas?
- Vilken vikt läggs vid personer i textens kön, ålder, etnicitet, samhällsklass osv?

Texten:

- Vad har texten för ton?
- Vilka kommer till tals/beskrivs i texten (kön/ålder/etnicitet, funktionshinder, samhällsklass osv.)? Ges kvinnor och män lika stort utrymme?
- Finns det schabloner eller stereotyper i texten?
- Förekommer värdeladdade ord? Finns det kontraster såsom "stark-svag" eller "god-ond"?
- Beskrivs olika grupper på olika sätt? Med olika ord, negativt eller positivt?
- Vems perspektiv intar textförfattaren?

Tips och råd

Fundera på om det är möjligt att skriva om en text, till exempel:

- Upprepning av huvudord (använd exempelvis läraren/besökaren/ordföranden osv. istället för hon eller han)
- Verb i passiv form, varken *hon* eller *han* behövs
- Omskrivning till plural, *de*, *dem*, *dom*
- Dubbla pronomen, *hon eller han*
- Direkt tilltal, *du*
- Könneutrala pronomen, *den*
- Låt inte alltid det manliga ordet komma först i ordpar, ex:
 - *Hon och han* istället för *Han och hon*
 - *Kvinnor och män* istället för *Män och kvinnor*
- Använd könsneutrala beteckningar, ex:
 - Riksdagsledamot (riksdagsman/-kvinna)
 - Tjänsteperson/anställd (tjänsteman)
 - Forskare (vetenskapsman)
 - Brandsoldat (brandman)
 - Kassabitråde (kassör/kassörska)
 - Pedagog (dagisfröken)

Källa: *Jämställt språk – en handbok i att tala och skriva jämställt*. Karin Milles, 2008.

Bilder

- Finns både kvinnor och män representerade på bilden/bilderna? Hur ser spridningen ut gällande ålder, etnicitet, funktionshinder m.m.?
- Vad fångar din uppmärksamhet?
- Hur kopplas rubriken till bilden?
- I vilken miljö är bilden tagen? Ute/inne? Hemmiljö eller arbetsmiljö? Privat eller offentligt?
- Vad gör personen på bilden? Är han/hon aktiv eller passiv? Poserar personen? I så fall på vilket sätt?
- Hur är personen klädd? Avslappnat/ formellt? Privata kläder eller yrkeskläder?
- Är personen namngiven? På vilket sätt - med förnamn, efternamn eller båda två? Skiljer sig detta mellan olika grupper beroende på kön, ålder, etnicitet m.m.?
- Ser hon/han bestämd eller osäker ut? Leende eller upprörd? Svag eller stark?
- Vad säger blicken? (Inåtvänd, tom, utmanande, självsäker?)
- Var finns personen i förhållande till kameran? På avstånd/nära? I över-/underläge?
- Framställs personen som objekt (passiv, till för att betrakta) eller subjekt (aktiv, tänkande, handlande)?